

Innst. O. nr. 36

(2002-2003)

Innstilling til Odelstinget fra justiskomiteen

Ot.prp. nr. 117 (2001-2002)

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i politiloven og straffeloven (fiktiv identitet)

Til Odelstinget

1. HOVEDINNHOLDET I PROPOSISJONEN

Departementet legger i proposisjonen frem forslag til endringer i politiloven som kan bidra til å gi trusselutsatte personer et bedre vern.

Departementet foreslår at det, i ekstraordinære tilfelle, skal åpnes adgang for en truet person til å etablere fiktiv identitet. Etter forslaget skal vedkommende få tildelt et nytt fødselsnummer, det vil si at både fødselsdatoen og personnummeret skal kunne endres. Samtidig kan det innvilges navneendring og for øvrig foretas så omfattende endringer i de øvrige opplysninger som er registrert i folkeregisteret, som man finner påkrevet. Personen registreres med de fingerte personopplysningene i folkeregisteret. Derfra føres disse nye personopplysningene videre til de ulike offentlige myndigheter og private foretak på vanlig måte. Personens reelle identitet avregistreres samtidig i folkeregisteret. Av folkeregisteret vil det ikke kunne leses at vedkommende benytter fingerte personopplysninger. Det vil heller ikke via folkeregisteret være mulig å koble de nye personopplysninger til vedkommendes reelle identitet.

Det foreslås at rett til å benytte fingerte personopplysninger også kan gis andre som bor i samme husstand som den trusselutsatte. Dette innebærer i prinsippet at også barn kan benytte fingerte personopplysninger, og vil normalt være en nødvendighet dersom barna bor sammen med den trusselutsatte.

Det er i flere høringsuttalelser fremholdt at trusselutsatte kvinner i mange tilfelle har barn med forfølgeren. De problemer som da kan oppstå i forhold

til bl.a. samværsrett og bidragsplikt, er ikke ferdig utredet. Justisdepartementet vil forelegge disse problemstillinger for Barne- og familiedepartementet, som arbeider med familiemeldingen som ventes fremmet ved årsskiftet 2002-2003.

Departementet foreslår at vilkårene for å benytte fingerte personopplysninger skal være at en person er utsatt for alvorlige trusler og at andre beskyttelsestiltak ikke anses å kunne gi personen tilstrekkelig vern.

Før lovforslaget kan tre i kraft er det en rekke praktiske spørsmål som må avklares med andre myndigheter. Dette gjelder ikke minst i forhold til skatte-, lignings- og trygdemyndighetene, hvor det kan være behov for regel- og rutineendringer.

2. BAKGRUNNEN FOR LOVFORSLAGET

Som en oppfølging av handlingsplanen "Vold mot kvinner" og Ot.prp. nr. 40 (1999-2000), ble det av Justisdepartementet høsten 2000 nedsatt en arbeidsgruppe til å utrede spørsmål om eventuelle endringer i reglene om vern av personopplysninger for å styrke beskyttelsen av trusselutsatte personer.

Arbeidsgruppens notat ble i mai 2001 sendt på høring til en rekke instanser.

3. BØR DET ÅPNES FOR Å GI TRUSSELUTSATTE ADGANG TIL Å ENDRE FØDSELSNUMMER?

En person som er forfulgt kan i dag - etter søknad - få endret navn. Videre kan det legges sperre på vedkommendes adresse i folkeregisteret. En navneendring kombinert med adressesperre kode 6, er det mest inngripende tiltak som i dag kan iverksettes for å skjule en forfulgt person. Det er ikke anledning til å endre fødselsnummeret eller til å bruke fiktive personopplysninger.

Arbeidsgruppen gikk i sin utredning inn for at det skulle innføres regler som ga trusselutsatte anledning til å bytte identitet. Arbeidsgruppen ga videre uttrykk for at dette kunne gjennomføres på to måter, enten ved å bytte fødselsnummer slik at det gamle fødselsnummer opphørte å eksistere, eller ved å åpne adgang til å benytte fingerte personopplysninger som ville bli den trusselutsattes offisielle identitet. De reelle personopplysninger ville da fortsatt eksistere. Arbeidsgruppen gikk inn for det siste alternativ - rett til å benytte fingerte personopplysninger.

Høringsinstansene er generelt enige i at trusselutsatte personer bør gis et bedre vern og de fleste gir tilslutning til forslaget om å åpne adgang til å benytte fiktiv identitet i spesielle, graverende tilfelle. Enkelte høringsinstanser påpeker at man må utrede nærmere de spesielle problemer som oppstår når den forfulgte har barn, og særlig når forfølgeren er en av foreldrene.

Departementet er kommet til at det i helt ekstraordinære tilfelle, for enkelte personer, er behov for et identitetsbytte for å trygge vedkommendes sikkerhet.

Departementets forslag er at det åpnes adgang til å benytte fingerte personopplysninger. Den gamle identitet vil fortsatt bestå og vil kunne tas i bruk igjen som offisiell identitet på et senere tidspunkt dersom det blir trygt. En løsning hvoretter en person gis tillatelse til å benytte fingerte personopplysninger, gir etter departementets syn et bedre vern enn det som kan oppnås ved å endre fødselsnummeret permanent.

Det at en person gis rett til å benytte fingerte personopplysninger, skal ikke medføre noen andre rettsvirkninger. Det innebærer at rettigheter som vedkommende har opptjent, forpliktelser som vedkommende har og eventuelle anmerkninger i strafferegisteret som er registrert på vedkommende, fortsatt består. Ved bruk av fingerte opplysninger vil det imidlertid kunne være svært vanskelig praktisk sett å videreføre personens rettigheter og plikter. Det er grunn til å understreke at det kan være vanskelig å gi et tilfredsstillende vern av personopplysningene til personer med fiktiv identitet og samtidig ha rimelig sikkerhet for at det ikke oppstår rettsvirkninger som følge av at vedkommende opptrer under fiktiv identitet.

For å avhjelpe de praktiske problemer som oppstår, foreslår departementet at det av loven skal fremgå at den trusselutsatte, under saksforberedelsen, må opplyse om alle rettsforhold som kan bli berørt. Videre foreslås det lovfestet at Politidirektoratet, under saksforberedelsen, kan innhente taushetsbelagte opplysninger fra andre offentlige myndigheter. Og endelig blir Politidirektoratet pålagt en bistandsplikt etter at tillatelse til å benytte fingerte personopplysninger er gitt.

Et særskilt problem oppstår i forhold til trygdestaten når det gjelder overføring av opptjente rettig-

heter. Dette vil bli avklart med Rikstrygdeverket. Den samme problemstillingen gjør seg i stor grad gjeldende også for ligning og innkreving. Videre forutsetter skattemessig kontinuitet, det vil si at alle skatteposisjoner skal videreføres til ny identitet, at det lages en skattemessig historikk som inneholder alle relevante transaksjoner mv. For å unngå at historikken blir for påfallende, kan det være nødvendig å modifisere historikken, noe som igjen vil ha materiell betydning for senere ligningsvedtak.

De praktiske problemer som vil oppstå når en person gis rett til å benytte fiktive personopplysninger, vil variere fra person til person avhengig av vedkommendes tidligere liv. Departementet ser det ikke som hensiktsmessig å søke å løse alle sider av dette i lov eller forskrift.

4. VILKÅR FOR Å INNVILGE IDENTITETSBYTTE

På bakgrunn av de mange komplikasjoner bruken av fiktive personopplysninger medfører, må det stilles strenge vilkår for å innvilge en søknad.

4.1 Trussel av alvorlig art

Arbeidsgruppen uttalte at det må settes krav til trusselsituasjonens alvorlighetsgrad før et så inngripende virkemiddel som fullt identitetsskifte, tillates. Etter arbeidsgruppens syn bør adgangen til å benytte fingerte personopplysninger forbeholdes de tilfelle hvor det foreligger risiko for en alvorlig forbrytelse mot en persons liv, helse eller frihet.

Arbeidsgruppen ga videre uttrykk for at det må foretas en helhetsvurdering av det trusselbilde som foreligger. Det må i denne sammenheng trekkes inn om det faktisk har vært utøvd vold tidligere. Det viktigste moment i vurderingen er imidlertid om det er en fremtidig risiko for forbrytelser av alvorlig karakter. I denne sammenheng må det ikke fokuseres for sterkt på strafferammen for den/de forventede forbrytelse(r).

Høringsinstansene er generelt enig i arbeidsgruppens forslag om å innføre adgang til å benytte fiktiv identitet. Arbeidsgruppens vurderinger omkring hvilke situasjoner som skulle kunne gi slik rett, blir ikke nærmere kommentert i noen av de mottatte uttalelser.

Departementet foreslår at det settes som vilkår for å få benytte fingerte personopplysninger at det er fare for alvorlig kriminalitet rettet mot liv, helse eller frihet. I dette ligger at det må foretas en helhetsvurdering av trusselbildet. Det må foreligge en nærliggende fare for at den som søker om å få benytte fiktiv identitet, vil bli utsatt for alvorlig kriminalitet. Det settes ikke noe krav i reglene om at det er fare for en konkret forbrytelse med en bestemt strafferam-

me. Ved avgjørelsen av hvilken risiko som foreligger, vil det være av betydning om vedkommende som truer tidligere har forøvet vold mot den trusselutsatte, eller mot andre. Dersom vedkommende har det, er det vist at voldsbruk er påregnelig. Tidligere utført vold er imidlertid ikke tilstrekkelig - det må også foreligge fare for fremtidig voldsbruk eller risiko for alvorlige trusler med den fredsforstyrrelse det innebærer.

4.2 Andre beskyttelsestiltak er ikke tilstrekkelige

Arbeidsgruppen ga uttrykk for at virkemiddelet - fiktiv identitet - ikke bør tas i bruk i tilfelle hvor andre og mindre inngripende beskyttelsestiltak anses å gi tilstrekkelig beskyttelse. Arbeidsgruppen påpekte videre at dette innebar at det i hvert enkelt tilfelle må vurderes om personen kan beskyttes ved hjelp av andre tiltak enn fingerte personopplysninger. Dette vil være en konkret vurdering av trusselbildet i den enkelte sak.

Heller ikke på dette punkt kommenterer de hørte instanser arbeidsgruppens vurdering nærmere.

Etter departementets vurdering er tillatelse til å benytte fingerte personopplysninger ment å være siste utvei. Det må derfor foretas en konkret vurdering i den enkelte sak om det er tilstrekkelig å benytte andre tiltak, eventuelt en kombinasjon av andre tiltak. Det er imidlertid ikke noe vilkår at andre virkemidler er prøvet ut. Dersom offeret har omsorg for barn (under 18 år) må deres situasjon vurderes særskilt, jf. kravet til først og fremst å ta hensyn til hva som gavner barnet best i FNs Barnekonvensjon.

5. SAKSBEHANDLINGSREGLER

Arbeidsgruppen foreslo at Politidirektoratet skal bistå den som søker om å få benytte fiktiv identitet, under saksforberedelsen. I dette ligger at direktoratet skal bistå med å innhente og tilrettelegge den informasjon som er av betydning ved vurderingen av søknaden. Arbeidsgruppen foreslo videre at avgjørelsesmyndigheten i saker om fiktiv identitet skal ligge i Politidirektoratet. Videre ble det foreslått at forvaltningslovens regler skulle gjelde, men at det ikke skulle være adgang til å påklage Politidirektoratets avgjørelse.

Flere høringsinstanser har uttalt seg om saksbehandlingen, beslutningsmyndighet og klageadgang. Det er ulike syn på disse spørsmålene.

Departementet foreslår at Politidirektoratet pålegges ansvaret for å utrede disse sakene. Det lokale politidistrikt bør bli pålagt å bistå direktoratet med saksforberedelsen. Dette vil bli nærmere beskrevet i en instruks for forberedelsen av slike saker. Departementet foreslår videre at kompetanse til å avgjøre sa-

kene legges til Politidirektoratet. Adgangen til å påklage et vedtak er en viktig rettssikkerhetsgaranti, og departementet foreslår derfor at Politidirektoratets avgjørelse kan påklages til Justisdepartementet.

Når det er fattet vedtak om bruk av fiktive personopplysninger, skal disse registreres i folkeregistret så raskt som mulig. I samme omgang avregistreres de reelle personopplysninger knyttet til søkeren. Registreringen av de nye opplysninger må skje slik at det ikke ut fra disse er mulig å avdekke personenes reelle identitet. Avregistrering og registrering av personopplysninger reiser flere problemstillinger og fremgangsmåten må drøftes nærmere med berørte myndigheter. De fiktive personopplysninger kan ikke tas i bruk før registrering er gjennomført.

Den reelle identitet blir avregistrert ved at personen registreres som utvandret. Den nye identitet registreres ved at personen registreres som innvandret. I forbindelse med den instruks som skal utarbeides, vil det bli nærmere utredet hvordan dette kan formidles til etater som har behov for opplysninger fra tidligere - for eksempel folketrygden og eventuelle medisinske opplysninger.

Når de fiktive personopplysninger er tatt i bruk, har Politidirektoratet fortsatt en plikt til å yte bistand. Både den som benytter de fiktive personopplysninger og andre som har rettmessig grunn til å komme i kontakt med vedkommende, har rett til hjelp fra direktoratet.

Departementet foreslår en tilføyelse i politiloven § 24 annet ledd. Etter denne bestemmelse kan politiet pålegge personer taushetsplikt både i forbindelse med informasjonshenting og dersom den reelle identitet avsløres. Eventuelle brudd på en slik pålagt taushetsplikt må være straffesanksjonert. Departementet foreslår at straffeloven § 132 b utvides med en henvisning til politiloven § 24.

6. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Ansvaret for å utrede og avgjøre saker vedrørende rett til å benytte fingerte personopplysninger foreslås lagt til Politidirektoratet - med forarbeid i det lokale politidistrikt. De økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget vil være avhengige av både det antall personer som fremsetter søknad og det antall søknader som faktisk innvilges.

Gjennomføringen av en tillatelse til å benytte fiktiv identitet vil innebære aktiv medvirkning også fra andre myndigheter, ikke minst folkeregister-, skatte- og trygdemyndighetene. Det er vanskelig å anslå hvilke økonomiske og administrative konsekvenser forslagene vil få for disse myndighetene før det er avklart hvilke regel- og rutineendringer som må foretas på disse områdene.

Når en person benytter fiktive opplysninger om seg selv, og andre - personer eller firmaer - forsøker å få kontakt med vedkommende på grunnlag av den egentlige identitet, er det klart at det vil oppstå merarbeid for den som søker kontakten. Dette vil være en belastning og en kostnad for den enkelte som søker kontakt, men omfanget av dette lar seg ikke beregne i dag.

7. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Anne Helen Rui og Knut Storberget, fra Høyre, lederen Trond Helleland, Carsten Dybevig og Linda Cathrine Hofstad, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad, fra Kristelig Folkeparti, Geir Øystein Andersen og Einar Holstad, og fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, viser til at alvorlige trusler er blitt et stadig sterkere innslag i kriminalitetsbildet, og i de mest ekstreme tilfellene vil det kunne stå om livet. Denne utviklingen førte blant annet til at Stortinget i 2000 vedtok lovendringer som gir adgang til anonym vitneførsel i alvorlige straffesaker for å beskytte aktørene mot alvorlige trusler og represalier, jf. Innst. O. nr. 78 (1999-2000). Komiteen viser til at Regjeringens forslag om å åpne for å gi trusselutsatte fiktiv identitet, vil være enda et virkemiddel for å løse alvorlige straffesaker, og et viktig tiltak i kampen mot organisert kriminalitet. Komiteen erkjenner at det vil kunne oppstå tilfeller der en person ikke ønsker å stille som vitne selv om det gis adgang til å vitne anonymt. I noen situasjoner er ikke adgangen til å vitne anonymt tilstrekkelig, og det kan være nødvendig med fiktiv identitet for å ivareta sikkerheten til vitnet.

Adgangen til å etablere fiktiv identitet vil ha stor betydning for de mange kvinner som er forfulgt og truet på livet av sine tidligere partnere. Komiteen oppfatter det slik at mange kvinner etter dagens rettsstilstand ikke har tilstrekkelig vern etter at de har brutt ut fra voldelige samliv. Mange føler seg truet på livet og vi ser dessverre flere tilfeller hvert år hvor kvinner blir drept av sine tidligere partnere. En rekke kvinner lever et liv på flukt, og en voldsalarm gir i de mest ekstreme tilfellene ikke tilstrekkelig trygghet. Komiteen viser til at en navneendring kombinert med adressesperre kode 6 er det mest inngripende tiltak man i dag kan iverksette for å skjule en forfulgt person. Komiteen ser helt klart behovet for å gi forfulgte kvinner bedre beskyttelse, men vil understreke at man også må se nærmere på tiltak som i større grad

begrenser voldsutøverens muligheter til å forfølge og true sine ofre.

Komiteen erkjenner at det i dag er alt for enkelt å skaffe opplysninger om en annen person, og at de ordninger som eksisterer etter dagens rettsstilstand, ikke er tilstrekkelig gode. Komiteen ber Regjeringen vurdere tiltak som gjør det vanskelig å få innsyn i folkeregisteret. En adressesperring kode 6 gir ingen fullgod beskyttelse for personer som er forfulgt, og gir ikke den følelse av trygghet som skal til for å kunne leve et normalt liv. Komiteen vil presisere at det er en grunnleggende menneskerett å få muligheten til å leve uten frykt for liv eller helse, og mener det må legges til rette for at flest mulig blir i stand til det. Komiteen ber Regjeringen iverksette nødvendige tverrdepartementale tiltak for å gi offentlige, både statlige og kommunale, etater bedre informasjon om Kode 6-problematikken for å lette ofrenes hverdag.

Komiteen viser til arbeidsgruppens utredning og anbefaling når det gjelder regler som kan bidra til å gi trusselutsatte personer økt vern av personopplysninger herunder kode 6 og 7, og som er omtalt i proposisjonen. Komiteen legger til grunn at dette vil bli fulgt opp av Regjeringen, og viser til forslag til vedtak. Komiteen ber Regjeringen vurdere hva slags bistand personer underlagt adressesperring kode 6 kan gis, for eksempel om politimestrene i de ulike politidistriktene eller Politidirektoratet bør ilegges bistandsplikt overfor disse, samt hvorvidt det bør opprettes et tiltak tilsvarende Victim Support Service i Skottland. Komiteen ber også Regjeringen vurdere om beskyttelsestiltakene, herunder også politiets arbeide, overfor den enkelte person er tilstrekkelig både i tiden før og under adressesperring.

Komiteen erkjenner at det kan oppstå problemer i de tilfeller der en trusselutsatt kvinne har barn med forfølgeren, særlig i forhold til samværsrett og bidragsplikt. Komiteen har merket seg at problemstillingene vil bli tatt opp i den kommende familiemeldingen, og vil ikke gå nærmere inn på dette i det følgende.

Komiteen støtter Regjeringens vurdering om at det gis rett til å benytte fingert identitet, fremfor å bytte fødselsnummer slik at det gamle opphører å eksistere. En fordel med en slik ordning er at man, dersom trusselsituasjonen endrer seg, har muligheten til å gå tilbake til sin gamle identitet.

Komiteen støtter Regjeringen i at det er riktig å sette strenge vilkår for å innvilge et identitetsbytte. Dette er en omfattende prosess som fører til en rekke praktiske problemer. Komiteen mener også det er svært viktig at den trusselutsatte er informert om, og motivert for, alle de omveltninger i livssituasjonen identitetsbyttet fører med seg. Komiteen er enig i at et identitetsskifte bør reserveres for de mest alvor-

lige trusselsituasjoner, hvor det er fare for en alvorlig forbrytelse mot liv, helse eller frihet. Komiteen ønsker imidlertid å presisere at det ikke må stilles krav om at det allerede er begått en alvorlig forbrytelse, men at dette vil være et moment i totalvurderingen av situasjonen.

Komiteen vil også understreke at man på grunn av dette tiltakets karakter, først bør ha forsøkt mindre inngripende virkemidler for å gi den trusselutsatte beskyttelse før et identitetsskifte er aktuelt.

Komiteen er enig i at avgjørelsesmyndigheten i saker om fiktiv identitet bør ligge hos Politidirektoratet. Det er en helt grunnleggende rettssikkerhetsgaranti at man har mulighet til å påklage vedtaket, og komiteen støtter Regjeringen i at Justisdepartementet skal være klageinstans over vedtak i slike saker.

Komiteen vil anta at en person som har fått innvilget bruk av fiktiv identitet har vært igjennom en stor omveltning, og har brutt med sitt tidligere liv. For at disse skal få den bistand de har behov for, er komiteen tilfreds med at det viktig at det foreslås en bistandsplikt for Politidirektoratet når det gjelder problemer som måtte oppstå.

Komiteen er tilfreds med at reglene om fiktiv identitet blir tatt inn i politiloven, fremfor at det lages en særlov om dette. Lovverket er stort og uoversiktlig og flere særlover bidrar til at reglene blir mindre tilgjengelig for brukerne. Komiteen er også enig med Regjeringen i at de praktiske problemene ved et identitetsbytte kan variere veldig, og ser det som hensiktsmessig at ikke alt detaljreguleres i lov eller forskrift.

Komiteen fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med vurderinger av det følgende:

- iverksette nødvendige tverrdepartementale tiltak for å gi offentlige, både statlige og kommunale, etater den nødvendige informasjon om Kode 6-problematikken, for å lette ofrenes situasjon.
- hvordan man på egnet måte kan bistå personer som lever på kode 6 og 7.
- Arbeidsgruppens forslag om:
 - hvordan fremtidig beslutningsmyndighet kan organiseres.
 - tiltak som gjør det vanskelig å få innsyn i folkeregisteret.
 - en utvidet varighet av adressesperring."

"Stortinget ber Regjeringen vurdere å nedsette et utvalg, eventuelt sette i gang et forskningsprosjekt, hvor man undersøker fellestrekk mellom personer underlagt adressesperring kode 6, hva som har vært de utløsende årsaker for å velge en slik løsning, samt hvordan ordningen fungerer i praksis. Berørte barns

situasjon bør vektlegges i et slikt arbeid. Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med dette i løpet av 2003. "

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det på mange måter er en fallitterklæring at regjeringens forslag om fiktiv identitet fremmes også for å beskytte kvinner som lever på flukt fra voldelige (eks)menn. Spesielt er det alvorlig der slike saker vil involvere barn, og dette medlem mener det egentlig er uhørt at vi i realiteten nå vil tilby unger å slette hele fortida si. Dette medlem mener det er sannsynlig at dersom myndighetene hadde sørget for en bedre opplæring av det offentlige hjelpeapparatet, inkludert politiet, både når det gjelder vold mot kvinner generelt og adressesperring kode 6 og 7 spesielt, ville langt færre ha ønsket å endre sin identitet. Derfor er dette ekstra alvorlig. Dette medlem mener det må satses på en grundig opplæring av hjelpeapparatet, både når det gjelder kompetanse og holdningsendring.

8. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og ber Odelstinget gjøre følgende

vedtak:

A.

Vedtak til lov

om endringer i politiloven og straffeloven
(fiktiv identitet)

I

I politiloven 4. august 1995 nr. 53 gjøres følgende endringer:

Nytt kapittel II a skal lyde:

Kapittel II a - regler om fiktiv identitet

§ 14 a Tillatelsen

En person som er registrert i folkeregisteret, og som står i fare for å bli utsatt for alvorlig kriminalitet rettet mot liv, helse eller frihet, kan gis tillatelse til å benytte andre personopplysninger om seg selv enn de virkelige (fingerte personopplysninger).

Tillatelse til å benytte fingerte personopplysninger kan bare gis dersom andre tiltak ikke kan gi tilstrekkelig vern.

Tillatelse til å benytte fingerte personopplysninger kan også gis til andre personer som bor i samme husstand som en person som gis tillatelse til å benytte fingerte personopplysninger.

I tillatelsen kan det settes vilkår dersom dette er nødvendig for å begrense ulemper som bruken av fiktive personopplysninger kan medføre for andre.

§ 14 b Saksbehandling og kompetanse

Politidirektoratet avgjør om en person skal gis tillatelse til å benytte fingerte personopplysninger.

Politidirektoratet skal bistå søkeren med å innhente og tilrettelegge informasjon mv. som kan ha betydning for vurderingen av søknaden.

Politidirektoratets avgjørelse kan påklages til Justisdepartementet.

§ 14 c Søkerens informasjonsplikt

Søkeren skal gi opplysninger om alle rettsforhold som vil bli berørt av tillatelsen. Søkeren skal ved behov også på annen måte bistå Politidirektoratet under forberedelse av saken og så lenge tillatelsen gjelder.

§ 14 d Adgang til å innhente opplysninger

Politidirektoratet kan, i saker som behandles etter dette kapitlet, uten hinder av taushetsplikt, kreve utlevert fra andre offentlige myndigheter de opplysninger som anses nødvendige.

§ 14 e Fastsettelse og registrering av fingerte personopplysninger

Når det er gitt tillatelse til bruk av fingerte personopplysninger, skal Politidirektoratet umiddelbart fastsette hvilke fingerte personopplysninger som skal benyttes. De fingerte personopplysningene utarbeides i samråd med søkeren.

Politidirektoratet skal straks underrette folkeregistermyndighetene, og påse at de fingerte personopplysningene blir registrert og at de reelle personopplysningene blir avregistrert.

§ 14 f Virkningene av tillatelse til å benytte fingerte personopplysninger

Den som har fått tillatelse til å benytte fingerte personopplysninger, kan benytte disse overfor offentlige og private rettssubjekter. Tillatelsen har ingen andre rettsvirkninger.

§ 14 g Bistand

Politidirektoratet skal bistå den som har fått tillatelse til å benytte fingerte personopplysninger ved kontakt med offentlige myndigheter eller private rettssubjekter.

Direktoratet skal også bistå offentlige myndigheter eller private rettssubjekter, som har et rettmessig behov for å komme i kontakt med den som har fått tillatelse til å benytte fingerte personopplysninger, med å formidle slik kontakt.

Direktoratet skal videre gi veiledning og for øvrig bistå i den grad det anses rimelig.

§ 14 h Varighet og opphør

Tillatelsen til å benytte fingerte personopplysninger kan gis for et bestemt tidsrom eller uten tidsbegrensning.

Hvis det fortsatt foreligger et behov for å benytte fingerte personopplysninger når tillatelsen utløper, kan Politidirektoratet beslutte at tillatelsen skal forlenges.

Dersom den som har fått tillatelse til å benytte fingerte personopplysninger skriftlig ber om at tillatelsen skal opphøre, skal Politidirektoratet treffe vedtak om dette.

Politidirektoratet kan, dersom vilkårene i § 1 åpenbart ikke lenger er oppfylt, tilbakekalle tillatelsen. Det samme gjelder dersom det foreligger vesentlige brudd på vilkårene i tillatelsen eller annet vesentlig misbruk av tillatelsen.

Når retten til å benytte fingerte personopplysninger opphører, skal Politidirektoratet underrette folkeregistermyndighetene som avregistrerer de fingerte personopplysningene og reaktiverer og ajourfører de reelle personopplysningene.

§ 14 i Forskriftshjemmel

Kongen kan gi nærmere bestemmelser om utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i dette kapitlet.

§ 24 annet ledd skal lyde:

Taushetsplikten gjelder også opplysninger om politiets operative virksomhet og organiseringen av den, samt opplysninger som det ut fra spanings- og etterretningsvirksomheten er nødvendig å holde hemmelig. Taushetsplikten gjelder for enhver som utfører tjeneste eller arbeid for politiet. Politiet kan pålegge personer, private institusjoner og andre offentlige organer taushetsplikt som nevnt i første punktum når det innhentes opplysninger med hjemmel i § 14 d eller dersom reell identitet til en person som benytter fiktive personopplysninger er eller vil bli avslørt.

II

I straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 gjøres følgende endring:

§ 132 b skal lyde:

Den som handler i strid med pålegg om taushet fastsatt i medhold av straffeprosessloven §§ 200 a, 208 a, 210 a, jf 208 a eller 210 c eller politiloven § 24 annet ledd, straffes med bøter eller med fengsel inntil 2 år.

III

Ikrafttredelse

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

B.

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med vurderinger av det følgende:

- iverksette nødvendige tverrdepartementale tiltak for å gi offentlige, både statlige og kommunale, etater den nødvendige informasjon om Kode 6-problematikken, for å lette ofrenes situasjon.
- hvordan man på egnet måte kan bistå personer som lever på kode 6 og 7.
- Arbeidsgruppens forslag om:
 - hvordan fremtidig beslutningsmyndighet kan organiseres.

- tiltak som gjør det vanskelig å få innsyn i folkeregisteret.
- en utvidet varighet av adressesperring.

C.

Stortinget ber Regjeringen vurdere å nedsette et utvalg, eventuelt sette i gang et forskningsprosjekt, hvor man undersøker fellestrekk mellom personer underlagt adressesperring kode 6, hva som har vært de utløsende årsaker for å velge en slik løsning, samt hvordan ordningen fungerer i praksis. Berørte barns situasjon bør vektlegges i et slikt arbeid. Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med dette i løpet av 2003.

Oslo, i justiskomiteen, den 4. desember 2002

Trond Helleland
leder

Carsten Dybevig
ordfører

Jan Arild Ellingsen
sekretær